

Erdészet és humánökológia

Az erdészet egyik útja a humánökológia felé vezethet, ezt a – hagyományos olvasgatásaim alapján leszűrt – konklúziómat szeretném eljuttatni szakközönségünkhez.

Az erdőgazdálkodásunk átalakulásának új irányelveihez hozzászólva, több hivatkozásra támaszkodom.

Felhívom a figyelmet a Nánási Irén szerkesztésében megjelent – hús szerzőtársával együtt írt – nagy műre, amelynek címe: Humánökológia. / Medicina. Bp. 2005./ Ambiciózus alcíme: A természetvédelem, a környezetvédelem és az embervédelem tudományos alapjai és módszerei.

A mű alcímének első két tétele fogalmilag ismert, kapcsolatuk az erdészettel könnyebben összefoglalható.

A természetvédelem esetében ez a kapcsolat a napi gyakorlatig bezárólag rendezettnak mondható, Rakonczay Zoltán Természetvédelem /2002/ c. könyvében megfogalmazottak szerint: „Az európai értelemben vett tartamos, természetszerű erdőgazdálkodás és a természetvédelem érdekei nagyrészt összehangolhatók. Azt azonban nem lehet remélni, hogy az erdőgazdálkodás és a természetvédelem valaha is minden tekintetben, maradéktalanul figyelembe veszi egymás érdekeit. A két szakterület között kisebb-nagyobb nézeteltérésekre még a legőszintébb együttműködési készség kinyilvánítása után is számítani kell.” /151. o./

Még egy – az erdők súlyát kifejező – idézet e műből: „Természeti terület”-ként... hazánkban majdnem valamennyi erdő általános védelem alatt áll.” /157. o./

A környezetvédelemhez való elméleti hozzájárulásunkra csak példaként felhozható Mátyás Csaba /szerk./: Erdészeti ökológia /1996/, vagy Somogyi Zoltán /szerk./: Erdő nélkül? /2001/ c. műve.

Megállapítható továbbá, hogy az elmélet legfontosabb fogalmait, pl.: a fenntartható fejlődés, ökológiai szemléletű erdőgazdálkodás, biodiverzitás, biológiai változatosság, génmegőrzés, stb. beépültek az erdészet gyakorlatába is. Hiszem, hogy az erdészt nem szabad „fásznak” nevezni – az élővilágot romboló, csak a fát látó, vágó értelmezésben – mint azt Somogyi Z. idézi. /231. o./

Az erdészet környezetvédelmi problémáinak oka elsősorban, hogy nem történik meg az, amit Somogyi Zoltán pontosan meghatároz: „a használó fizet elven: az fizesse meg az erdőkkel kapcsolatos termékeket és szolgáltatásokat, aki azokat igénybe veszi,... a legszélesebb értelemben vett társadalom.” /225.o./

Nánási Irén könyve alcímében harmadikként szereplő embervédelem és a humánökológia fogalmának kivonatos definíciója:

„Az embervédelmet... a szakirodalom és a köztudat is leszűkíti az egészségvédelemre. ...Ugyanilyen fontos a manuális, a mentális és a kapcsolat-teremtő képességek fejlesztése és az értékrend kialakítása.” /6. o./

„A humánökológia új típusú, ma még útkereső tudomány... a szerveződés alapja három viszonylagos önállósággal bíró pólus: a természet /a geoszféra-bioszféra folyamatait/, a kultúra /az ember

által létrehozott közvetítő rendszerek/ és az ember /a bioszociális személyiség/ különböző szinteken érvényesülő interakciója.” /37. o./

A fenti fejtegetések után úgy érzem, hogy az erdészetnek is az emberrel, a társadalommal kapcsolatos oldalát kell sürgősen erősíteni. Az erdő és az erdészeti szakma humán hasznát és értékét kell felmutatni, csak ezen keresztül kerülhet ágazatunk a méltó helyére!

Most ugyanis jobbára csak negatívumainkkal vagyunk jelen a Humánökológia c. könyvben: pl. mint a tájidegen fajok terjedésével /129. o./, az erdők pusztulásával, irtásával /182. o./, vagy a művelt erdőkben a fák csökkenő fajgazdagságával /439. o./

Megerősíti ezen írás alap gondolatát, amit Mátyás Csaba az Erdészeti lapok 2005. 11. számában az erdészeti kutatás jövőjéről szólva közölt: „A nagyon erős természettudományos szemléletet minél gyorsabban ki kell egészítse egy egészséges társadalomtudományi, különösen szociális szempontokat érvényesítő megközelítés.”

Az ágazat pénzügyi gondjainak megoldását is előre viheti az emberközpon-tú erdőgazdálkodás kiteljesítése, hiszen az EU lehetséges erdőgazdálkodási támogatásai közt felsorolásra került: „ az erdők ökológiai, vagy társadalmi értékének növelésére vonatkozó befektetés.” /Vahid Y., EL. 2005. 12. sz./

E támogatási szabályok napjainkban történő kidolgozásakor tehetünk a gyakorlatban is jelentős lépéseket ezen az úton.

Csuka Imre

Feketenyárak nemesítése és génmegőrzése Törökországban

A kis-ázsiai ország feketenyár-előfordulásairól készített felmérések az alábbi következtetésekhez vezettek:

– A feketenyárak leltározását folyamatossá kell tenni, és ezzel növelni genetikai bázisuk ismeretét.

– A folyómenti feketenyár-egyedek és -állományok ökológiai megismerésére törekedni kell.

– In situ előfordulásait meg kell ismerni és bekapcsolni őket a megőrzési programba.

– Ex situ génmegőrzéséről gondoskodni kell.

– Figyelni kell szaporítóanyagának ellenőrzésére és ezek szabványosítására.

– A feketenyár fájának hasznosítási lehetőségeit széles körben ismertetni kell.

– Új feketenyár-klónokat kell létrehozni a kutatás segítségével. Ezzel növelni lehet a hasznosítható nyár faanyagot.

Az ajánlások hazai nyártermesztésünk irányítói számára is hasznos gondolatokat sugallnak.

(Forrás: *Unasylyva*, 2005/2. Vol. 56.)

Ref.: **Dr. Szodfridt István**

36 éves erdő- és vadgazdálkodási technikus több mint 10 éves szakmai gyakorlattal munkát keres. Minden megoldás érdekel. Telefon: 06 20 993 7908.

**Jogsegély szolgálat
Dr. Derzsenyi
Tibor
Telefon: (30) 908 2812**